

Wet zorg en dwang

Vrijheid als vanzelfsprekendheid

welzijn
zorg en
wonen

Wet zorg en dwang

De Wet zorg en dwang – kortweg Wzd – is een nieuwe wet. Deze wet bepaalt wat er moet gebeuren als mensen met dementie of een andere psychogeriatrische aandoening onvrijwillige zorg krijgen. In deze folder leggen we uit wat onvrijwillige zorg is. Ook vertellen we u wat deze nieuwe wet voor uw naaste en u betekent.

*In deze brochure spreken we over familieleden en naasten. Hiermee bedoelen we ook de wettelijk vertegenwoordiger.

Onvrijwillige zorg

Als uw familielid in een zorgcentrum of bij een zorgondernemer van Proteion komt wonen, beschrijven we in het zorgleefplan welke zorg uw familielid nodig heeft. Dat doen we in overleg met u, de arts en de verzorging. We houden daarbij rekening met de persoonlijke wensen en voorkeuren van uw naaste. Bij het maken van het zorgleefplan gaan we er bij Proteion vanuit dat vrijheid vanzelfsprekend is. Onze bewoners hebben zoveel als mogelijk de regie over hun eigen leven. We behandelen hen met respect. Dat kan betekenen dat we in overleg met u of degene die u vertegenwoordigt ook een bepaald risico aanvaarden. Afspraken hierover worden vastgelegd in uw zorgleefplan. Soms is het echter noodzakelijk om zorg te verlenen waarmee uw naaste, of u het niet eens zijn. Als we die zorg toch geven, is er sprake van onvrijwillige zorg. Dan geldt de Wet zorg en dwang.

Voorbeelden van onvrijwillige zorg

- De rolstoel op de rem zetten
- Verplicht bepaalde medicijnen toedienen
- Niet zonder begeleiding naar buiten mogen

Wat regelt de Wet zorg en dwang?

De Wzd regelt de rechten van mensen met dementie of een andere psychogeriatrische aandoening die in een zorgcentrum of een kleinschalige woonvorm wonen. De wet bepaalt onder welke voorwaarden gedwongen zorg mag worden gegeven. De Wzd zorgt er ook voor dat we pas gedwongen zorg geven als er geen alternatieven mogelijk zijn. De Wzd zegt dat onvrijwillige zorg alleen mag worden gegeven als er sprake is van een (dreigend) ernstig nadeel voor de bewoner of zijn omgeving.

Wat is een ernstig nadeel?

Als de volgende situaties voorkomen, of als de kans heel groot is dat dit gebeurt, hebben we het over (dreigend) ernstig nadeel.

- Er dreigt levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, of ernstige psychische schade voor de bewoner zelf of voor anderen in zijn omgeving.
- De bewoner roept door zijn gedrag ernstige agressie van anderen op.
- De algemene veiligheid van mensen is in gevaar.
- Het gedrag van de bewoner zorgt voor ernstige schade aan de inrichting of het gebouw.

Wanneer krijgt uw familielid met de Wet zorg en dwang te maken?

Uw familielid krijgt met de Wet zorg en dwang te maken als er zorg nodig is die u of uw familielid niet wil maar die in de ogen van de zorgverlener wel noodzakelijk is.

De zorgverantwoordelijke

De Wzd verplicht Proteion om iemand aan te stellen als zorgverantwoordelijke. Bij Proteion is de eerstverantwoordelijke verzorgende (EVV) de zorgverantwoordelijke. De EVV is verantwoordelijk voor het schrijven, bespreken, uitvoeren en evalueren van het zorgplan. De EVV is ook uw eerste aanspreekpunt over de zorg voor uw familielid. De zorgondernemers wijzen zelf een zorgverantwoordelijke aan. Informeer bij uw zorgondernemer wie de zorgverantwoordelijke is.

Het stappenplan

Bij Proteion werken we vanuit de gedachte 'vrijheid als vanzelfsprekendheid'. De Wzd gaat er, net als wij, vanuit dat uw familielid alleen die zorg krijgt die hij wenst. Onvrijwillige zorg is altijd het laatste middel. Worden we het samen niet eens over het toepassen van onvrijwillige zorg, dan moeten we volgens de Wzd het stappenplan doorlopen. Uw familielid en u worden hierbij betrokken.

Stap 1

De zorgverantwoordelijke overlegt met minstens één andere deskundige persoon of er alternatieven zijn die de onvrijwillige zorg kunnen voorkomen. De andere deskundige moet een ander zorgberoep hebben dan de zorgverantwoordelijke, zodat de vraag ook van een andere kant bekeken kan worden.

Stap 2

Is er géén passend alternatief, dan komen er uitgebreidere overleggen met meer verschillende deskundigen. Komt in het zorgplan te staan dat onvrijwillige zorg onvermijdelijk en noodzakelijk is, dan moet het zorgplan beoordeeld worden door de Wzd-functionaris. Het is de bedoeling dat de onvrijwillige zorg in drie maanden wordt afgebouwd.

Stap 3

Lukt het niet om de onvrijwillige zorg binnen drie maanden af te bouwen? Dan mag dit niet zomaar verlengd worden in het zorgplan. Er moet opnieuw met een frisse blik naar gekeken worden. Er komt een nieuw overleg waaraan ook een nieuwe deskundige deelneemt. De onvrijwillige zorg kan voor nog eens drie maanden worden verlengd, als dat noodzakelijk blijkt.

Stap 4

Bij zeer ingewikkelde zorgsituaties kan het gebeuren dat de onvrijwillige zorg na de verlenging nog steeds niet afgebouwd kan worden. Dan wordt een deskundige uit een andere organisatie om advies gevraagd. De onvrijwillige zorg mag eventueel voor zes maanden worden verlengd. Daarna moet er een evaluatie komen.

Stap 5

Is ook na deze zes maanden een verlenging van de onvrijwillige zorg noodzakelijk? Dan wordt de situatie met meerdere deskundigen uit verschillende disciplines geëvalueerd. Zij kunnen besluiten om de maatregel steeds voor maximaal zes maanden te verlengen.

Het doel van het stappenplan

Het doel van het stappenplan is om de onvrijwillige zorg te voorkomen óf zo kort mogelijk te laten duren. Het stappenplan zorgt ervoor dat er steeds opnieuw naar de situatie van uw familielid wordt gekeken en dat er steeds naar alternatieven voor de onvrijwillige zorg wordt gezocht.

Noodsituaties

Soms is er sprake van een acute noodsituatie. Dan is er geen tijd voor overleg en moet er meteen gehandeld worden. De Wzd-functionaris moet dan achteraf toestemming geven voor de onvrijwillige zorg. De onvrijwillige zorg mag maximaal 14 dagen worden ingezet. Tijdens deze veertien dagen kan er naar een alternatief worden gezocht of wordt het stappenplan toegepast, zodat de onvrijwillige zorg in het zorgplan kan worden opgenomen.

Toezicht op de uitvoering

De Wzd-functionaris houdt binnen Proteion toezicht op de uitvoering van de onvrijwillige zorg. De Wzd-functionaris beoordeelt de zorgplannen en ziet toe dat besluiten zorgvuldig worden genomen. De Wzd-functionaris is een voor deze taak aangewezen arts of GZ-psycholoog.

De cliëntenvertrouwenspersoon

Als uw familielid of u behoefte heeft aan advies of hulp bij zaken die te maken hebben met onvrijwillige zorg, dan kunt u een beroep doen op een onafhankelijke, externe cliëntvertrouwenspersoon. De cliëntenvertrouwenspersoon van Adviespunt Zorgbelang beantwoordt al uw vragen over de rechten van uw familielid bij onvrijwillige zorg, of over de opname en het verblijf in een van onze zorgcentra. De cliëntenvertrouwenspersoon helpt u ook om uw onvrede of een klacht bespreekbaar te maken. U kunt zelf contact opnemen met de cliëntenvertrouwenspersoon voor advies en ondersteuning. Op de website www.adviespuntzorgbelang.nl vindt u hierover meer informatie. De cliëntenvertrouwenspersoon is bereikbaar via: 088 - 92 94 099 of cvp@adviespuntzorgbelang.nl.

Klachtenregeling

Bent u het niet eens met het besluit om onvrijwillige zorg in het zorgplan op te nemen, of bijvoorbeeld het oordeel over de wils-
onbekwaamheid dan kunt u een klacht indienen bij een klachten-
functionaris van Proteion of een externe klachtencommissie.
Meer informatie hierover staat op www.proteion.nl/klachten.

Dit is een uitgave van Proteion

Postbus 4080
6080 AB Haelen
088-850 00 00
info@proteion.nl
www.proteion.nl

 088-850 00 00 proteion.nl